

Ce păcat că nu s-au schimbat prea mult lucrurile...

Cum îți petreci timpul? Lucrezi la alte traduceri? Dacă vii pe aceste meleaguri așa fi extrem de fericită. Tartă-mi scrisul însă abia țin tocul în mână.

Aștept cu nerăbdare vești – bune sper – și

HACHETTE

Paris, le 24 Décembre 1976

Mrs Adriana BILCOU (NISTADU)
(Adriana Georgescu-Campanilă)
48, Brent Court
TILM ROAD
STEVENAGE, Herts.
(Grande-Bretagne)

Chère Madame,

En réponse à votre lettre du 28 novembre dernier, nous avons l'honneur de vous informer que nous vous rendons volontiers, comme vous voulez bien nous le demander, vos droits sur l'ouvrage dont vous êtes l'auteur, intitulé

Le communisme, fait de l'histoire

publié par nous en 1971.

Cette restitution prendra tous ses effets le 1er janvier 1976. A partir de cette date, vous pourrez vous réapproprier en toute liberté et en pleine propriété de l'intégralité des droits attachés à ce titre.

En vous remerciant de nous avoir honorés de votre collaboration,

Nous vous prions d'agréer, chère Madame, l'expression de nos sentiments les plus distingués.

André Montagne

André MONTAGNE
Généraliste de Gestion

te îmbrățișez cu toată prietenia.

Adriana.

Mariana, prietena mea, trup pururi tânăr înfășurat în mantia-i, a murit în închisoare la 21 de ani, scăpând astfel de următoarele patru decenii de comunism.

Micaela GHITESCU

Stimată Doamnă

Ca răspuns la scrisoarea dv. din 26 noiembrie, avem onoarea să vă comunicăm că vă redăm cu dragă inimă, așa cum ne-ați cerut, drepturile asupra lucrării a cărei autoare sunteți, intitulată *Au commencement* etait la fin, publicată la noi în 1951.

Această restituire va intra în vigoare la 1 ianuarie 1976. Începând cu această dată veți putea dispune în toată libertatea și în întregime de drepturile legate de acest titlu.

Mulțumindu-vă pentru a ne fi onorat cu colaborarea dv, vă rugăm să primiți, stimată Doamnă, expresia deosebitelor noastre sentimente.

André Montagne
Controlor de gestiune

Adriana, Mariana și alte nume

În calitate sa de ziaristă și șefă de cabinet a Generalului Rădescu în ultimul guvern democratic pe care l-a avut Regatul României, martoră directă, așadar, la evenimentele ce au premers instalării semicentenare a comunismului în țara noastră, Adriana Georgescu a consemnat faptele detaliat și sub imperiului urgenței, pasiunea servind, în cazul ei drept revelator, nu obstructor al realității. Două sunt datele din acel tragic început care avea să marcheze sfârșitul unei lumi, și al căror relief dat de Adriana avea să intre în rezonanță cu propria mea memorie.

Personal – spre deosebire de 30 decembrie 1947 când am basculat brutal în altă vîrstă –, despre 6 martie 1945 am amintiri destul de vagi: consternarea mamei, tristetea nesfîrșită a tatei, ecouri despre pumnul lui Vișinski – mesagerul fatal –, dar și cuvîntarea Generalului Rădescu auzită la radio, pe care nu o uitasesem, și căreia în paginile Adrianei Georgescu îi regăseam nu numai dirzenia, ci și, parcă, inflexiunile vocii. Evenimente cunoscute, dar pe care niciodată nu le vom repeta îndeajuns pentru generațiile care vin din urmă, cu atât mai mult cu cât amara constatare din titlul Adrianei ar putea figura, din păcate, în epigraf și pe miraculoasa zi de 22 decembrie 1989, imediat după ora 17... Ar putea, dar nu trebuie, deoarece – vorba Monicăi Lovinescu din prefața cărții – șenilele sovietice nu ne mai zdrobesc astăzi ființa neamului cu zăngănitul lor sinistru și, după cum am văzut în noiembrie 1996, stă totuși în puterea noastră să dezmințim cuvintele pe atunci premonitorii ale Adrianei.

Cînd, în 1990, mi-a hărăzit Domnul o ședere mai îndelungată la Paris, am vrut să aflu cum și de ce entuziasmul nostru adolescent pentru Franța se transformase în anii sumbri 1952-

1955 într-un cap de acuzare care adusesse, mie și colegelor mele de clasă, o detenție sumbră pe măsură. Întrucît „crima” care amenințase la un moment dat să-și alătore sintagma, „de înaltă trădare” se manifestase, de fapt, printr-o corespondență cu fostul nostru profesor de la Liceul francez, devenit, după expulzarea sa din România, directorul postului de radio francez pentru țările danubiene și balcanice, pașii m-au dus, firește, spre clădirea Radiodifuziunii Franceze. Îmi închipuiam că așa putea afla de acolo cine ne trădase, pe noi, elevele, și pe profesorul nostru, de vreme ce scrisori pe care noi i le trimiseseam și pe care el le primise le-am revăzut la anchetele securității. Nu mă munecea vreun gînd de răzbunare, nici vorbă, ei simțeam doar o datorie de suflet față de colega și prietena mea cea mai bună, Mariana, care murise la închisoare. Nu am aflat nimic: la RFI în 1990, nu mai știa nimeni ce se întimplase în anii '50. Prea mult timp trecuse și prea multă zăpadă ninsese peste anii aceia.

Atunci am avut revelația cărții Adrianei Georgescu. Mi-o împrumutase o doamnă distinsă și dragă, Corina Barbat (sora lui Cezar Petrescu), care avusese trei surori la închisoare împreună cu mine. Doamna Barbat primise cartea, în versiunea franceză, nici ea nu-și mai amintea exact în ce împrejurări, de la o doamnă maghiară. Din cîte știa, întregul tiraj fusese cumpărat de Legația Română, spre a-i împiedica difuzarea. Scăpaseră doar, prin cine știe ce meandre ale întîmplării, volumele trimise de serviciul de presă de la Hachette, precum și cîteva exemplare rătăcite. Cu multă greutate mi-a încredințat doamna Barbat această carte

Micaela GHITESCU

(continuare în pag. 14)